

of organization and management of independent activity of foreign students in higher technical educational institutions are studied. The interpretation of the concept of «tutor» in the domestic and foreign pedagogical practice is considered. The content of the tasks of the tutor-teacher, who works directly with foreign students, is analyzed in detail. It is proved that a tutor at a higher technical educational institution creates an educational sphere that allows a foreign student not only to acquire knowledge and skills, but also to solve real problems in his educational activity, to create a comfortable and convenient mode of work for him, especially during the initial stages of adaptation. The author emphasizes that this new method of successful cooperation between the teacher-tutor and foreign citizens who are students of Ukrainian universities is quite optimal and effective in terms of reforming the educational process in higher education, although it requires improvement and some adaptation to the system of higher education in Ukraine.

Key words: foreign student, tutoring, independent work, cognitive activity, professional skills

Стаття надійшла до редакції 11.03. 2018 р.

УДК: 371.215

О. ДЕНИСЮК

Д. СУЛІМЕНКО

Т. ДРОНЬ

Інститут освітньої аналітики, м. Київ

РІВНИЙ ДОСТУП ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ОПОРНИХ ШКОЛАХ

Розглянуто низку актуальних для сучасної української освіти проблем, зокрема проблему рівного доступу до якісної освіти. Підкреслено, що забезпечення якісними освітніми послугами для учнів незалежно від їх соціального статусу, місця проживання, фінансового потенціалу та інших супутніх факторів є соціальним та гуманітарним завданням держави. Метою статті є вивчення ключових аспектів організації інклюзивної освіти для забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

Ключові слова: рівний доступ до освіти, інклюзивна освіта, освітній простір, опорні школи

Актуальність дослідження. Процес реформування національної освіти передбачає розв'язання низки за давнених проблем, серед яких було і залишається актуальним питання рівного доступу до якісної освіти. Надання якісних освітніх послуг здобувачам знань незалежно від їх соціального стану, місцевості проживання, фінансової спроможності, інших супутніх чинників є першочерговим соціально-гуманітарним завданням держави. Це питання висвітлено в наукових працях і статтях вітчизняних учених: А. Васильченко, Л. Гриневич, Н. Левчук, Т. Лукіна, Е. Лібанова, О. Ляшенко, Н. Сидорчук, Н. Софій.

Метою статті є дослідження ключових аспектів організації інклюзивного навчання для надання рівного доступу до якісної освіти.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах парадигма цінностей українського соціуму зазнає значних змін, зорієнтованих на гуманізацію суспільних відносин. Реформування освітньої сфери скероване як на гуманізацію, так і на реалізацію принципу дитиноцентризму. Процес реформування національної освіти передбачає вирішення низки за давнених проблем, серед яких було і залишається актуальним питання рівного доступу до якісної освіти, зокрема дітей з особливим освітніми потребами. Надання якісних освітніх послуг здобувачам знань незалежно від їх соціального стану, місцевості проживання, фінансової спроможності, стану здоров'я та інших супутніх чинників є першочерговим соціально-гуманітарним завданням держави.

Існує достатньо напрацьованих механізмів подолання нерівності в доступі до якісної освіти. Разом з традиційними з'являються і нові. Один із інноваційних механізмів в системі загальної середньої освіти – організація опорних шкіл. Опорна школа – новий за формою організації та структурою загальноосвітній навчальний заклад, що є осередком єдиного освітнього простору, забезпечує рівний доступ до якісної освіти усім особам, має сучасний рівень матеріально-технічного й кадрового забезпечення; забезпечує профільне навчання у старшій школі відповідно до рамкового закону «Про освіту».

Перший етап створення мережі опорних шкіл (далі – ОШ) розпочався з 2013-2014 і до 2016-2017 навчальних років було реорганізовано 485 навчальних закладів зі зміною їх ступеня. Наразі створення опорних шкіл і філій триває.

Функціонування опорних шкіл у контексті реформування системи загальної середньої освіти передусім спрямовано на подолання кількох суттєвих проблем: по-перше, скорочення відмінностей у якості загальної середньої освіти сільських та міських шкіл (Про схвалення Концепції, 2016); по-друге, відновлення балансу щодо рівного доступу до освітніх послуг для учнів міських і сільських шкіл; по-третє, зменшення невиправдано високих витрат держави на утримання малокомплектних сільських шкіл із розрахунку на одного учня (Герчинський, 2017).

Згідно з новим Законом України «Про освіту» «опорний заклад освіти – це заклад загальної середньої освіти, що має зручне розташування для підвезення дітей з інших населених пунктів, забезпечений кваліфікованими педагогічними кадрами, має сучасну матеріально-технічну і навчально-методичну базу та спроможний забезпечувати на належному рівні здобуття профільної освіти» (Про освіту, 2017). За своєю структурою опорна школа разом з філією (філіями) становить єдиний загальноосвітній заклад. Передбачено, що філія – це школа I ступеня (початкова школа), хоча за рішенням засновника можуть бути філії I-II ступеня (початкова й основна школа).

Зasadничі принципи організації опорної школи:

початкова школа, що є філією опорної, або входить безпосередньо до її складу, максимально наближена до місця проживання учня;

наявна зручна та якісна інфраструктура доріг для організації підвезення учнів/учителів/педагогічних працівників з інших населених пунктів та/або навчальних закладів;

реорганізований загальноосвітній навчальний заклад повинен бути осередком єдиного освітнього простору, що передбачає: дотримання принципів державної освітньої політики, виконання вимог до освіченості учнів відповідно до Державного стандарту, створення рівних умов при здобуванні освіти для всіх учнів і вихованців, створення єдиного відкритого інформаційного простору, забезпечення високого фахового рівня кадрового складу педагогічних працівників, організація доступних, комфортних, інноваційних умов навчання тощо;

забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім особам, у тому числі з особливими освітніми потребами;

створення сучасного рівня матеріально-технічного забезпечення, у тому числі відповідно обладнаних кабінетів і лабораторій (Про схвалення Концепції, 2016).

Правовий статус, порядок утворення та основні засади діяльності опорної школи регламентовано Положенням про освітній округ, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 р. № 79) (Про затвердження Положення, 2010).

Процес розбудови мережі опорних шкіл напряму пов'язаний із реформаторськими процесами децентралізації, оскільки новоствореним об'єднаним територіальним громадам делеговано право самостійно вирішувати питання доцільності і необхідності створення у своїх адміністративно-територіальних межах опорного навчального закладу. На початок 2016-2017 навчального року, за даними Міністерства освіти і науки України, мережа складалася зі 137 опорних шкіл і 360 філій у всіх регіонах, окрім Закарпатської області й тимчасово окупованої території АР Крим. Станом на 31 січня 2017 р. функціонувало уже 178 опорних шкіл і 511 філій. Організація опорних шкіл наразі продовжується і, за оперативною інформацією місцевих органів управління освітою, на 1 листопада 2017 року в Україні діє мережа, що нараховує 450 опорних закладів освіти і 900 філій (рис. 1).

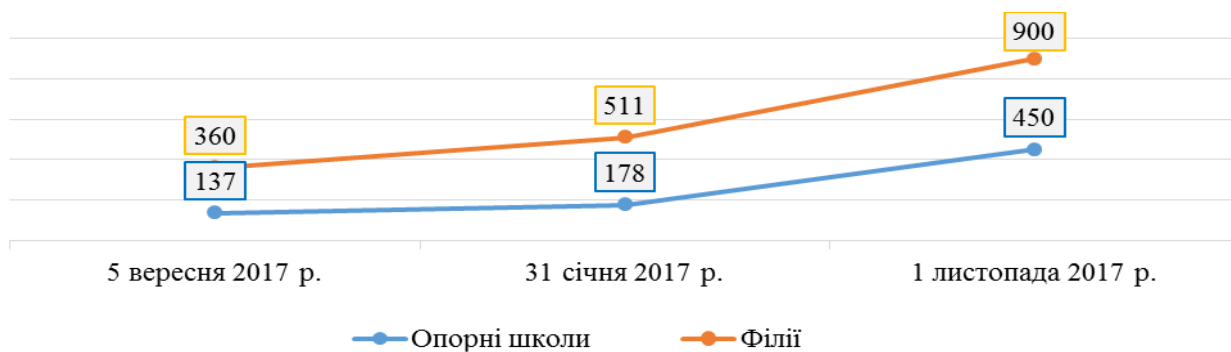

Рис. 1. Динаміка розвитку мережі опорних шкіл і філій в Україні.

Лідирують за кількістю опорних шкіл станом на 1 листопада 2017 р. Кіровоградська, Львівська, Київська і Житомирська області. Разом з тим активно розвивається мережа опорних закладів Одеської області

(кількість опорних шкіл збільшилася в 12,5 разів у порівнянні з 2006 і 2007 рр.), Полтавської області (у 7 разів); Волинської області (у 6 разів). Найповільніше просувається процес організації опорних закладів у Луганській, Івано-Франківській, Черкаській і Чернівецькій областях.

Процеси реформування в Україні мають певну специфіку порівняно з країнами, які пройшли шлях аналогічних трансформацій. Головна відмінність, на нашу думку, полягає у пришвидшених темпах реформування, що підвищує ймовірність помилкових кроків під час здійснення змін. Тому доцільно максимально використовувати позитивний світовий досвід, дотичний до українського реформаторського мейнстріму задля уникнення ризиків та помилок. З огляду на це цілком виправданим є вивчення успішного досвіду ряду європейських країн, США, держав Латинської Америки, де існує інституція опорних шкіл. З метою ознайомлення українських освітян, управлінців, учених зі специфікою роботи опорних шкіл у світовому освітньому просторі, представництво Світового банку в Україні організувало відеоконференцію з питань функціонування опорних шкіл у різних країнах світу (01.06.2017 року, Київ, Україна).

У країнах, де успішно діють опорні заклади, застосовується принцип стратегічного планування наповнюваності шкіл і класів з урахування ситуативного (місцевого) фактору. Це досягається завдяки аналізу, що базується на достовірних, актуальних статистичних даних, які сприяють здійсненню прогнозів щодо оптимізації неефективної мережі навчальних закладів. Релевантні статистичні дані є надійним джерелом інформації для органів управління освітою для прийняття виважених управлінських рішень. Моніторинг діяльності опорних шкіл є додатковим інструментом для панорамного бачення проблем і викликів щодо їх функціонування. Саме цьому напрямку приділяється особлива увага в європейському освітньому просторі, країнах Північної та Південної Америки.

Міжнародні освітні експерти, вивчаючи інституційний розвиток опорних шкіл, узагальнили типові помилки, яких важливо запобігти на перших етапах організації таких закладів. Серед них – відсутність на рівні держави стратегічного бачення, моделі розвитку й мети функціонування опорних шкіл. Експерти зазначають, що першим кроком до створення і функціонування опорних шкіл має бути вироблення політики на рівні держави через центральний орган управління освітою щодо засадничих принципів і функціонування опорних закладів; підготовлена нормативно-правова база, що визначає специфіку організації навчально-виховного процесу. Наступним важливим кроком є доведення і оприлюднення державної політики до широких верств, залучення до співпраці місцевих громад, батьків, учителів.

Однією з умов успішного функціонування опорної школи, реалізації засадничих принципів її організації є забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім особам, у тому числі з особливими освітніми потребами. Міжнародний досвід країн, де створені і працюють опорні школи, демонструє виключну увагу урядів до організації належних умов навчання та виховання дітей з особливими потребами у таких закладах. За висновками освітніх експертів Світового банку, загальною тенденцією щодо створення єдиного освітнього простору є організація дистанційного навчання та забезпечення умов для інклюзивної освіти (через ту ж таки форму дистанційного навчання, зокрема). Наприклад, у Канаді, країнах Латинської Америки, де велика увага приділяється інклюзивній освіті, учні і вчителі забезпечені ноутбуками, комп'ютерами, іншими засобами для здійснення дистанційного навчання. Орієнтація на створення єдиного інформаційного простору виявила у цих країнах низку проблем. Так, в Аргентині через низьку комп'ютерну грамотність учителів, відсутність у них навичок володіння сучасними комп'ютерними технологіями виникла потреба у додатковому навчанні шкільних педагогів новітнім ІКТ-технологіям для забезпечення дітей з особливими потребами сучасними формами навчання. В Україні було проведено ряд досліджень щодо рівня комп'ютерної грамотності вчителів і виявлено схожі проблеми, без подолання яких неможливо забезпечити дистанційне навчання для дітей з особливими потребами.

Також експерти зазначали, що обов'язковою умовою для впровадження інклюзивної освіти, зокрема в опорних школах, є організація безбар'єрного доступу до шкільних рекреацій дітей з особливими потребами. Окремо наголошувалось на важливості моніторингу діяльності навчальних закладів, аналогічних до опорних шкіл в Україні. Ці та інші висновки міжнародних експертів було покладено в основу дослідження «Функціонування опорних шкіл», проведеного ДНУ «Інститут освітньої аналітики» у квітні 2017 року.

Як зазначалося вище, для розуміння процесів та виокремлення тенденцій в організації навчально-виховного процесу в опорних школах необхідно отримати валідні дані про їхню діяльність. Разом з тим для моделювання алгоритму успіху функціонування опорної школи потрібно виявити та проаналізувати проблеми та виклики, які доводиться долати директорам під час і після реорганізації загальноосвітніх навчальних закладів в опорні школи з філіялами.

Тому доцільним було проведення дослідження, спрямованого на фіксацію стану і виявлення проблем функціонування опорних шкіл на початковому етапі їх створення. Отримані дані забезпечили дослідників, Міністерство освіти і науки України актуальними якісними й кількісними показниками діяльності опорних шкіл для вирішення практичних завдань розбудови їхньої мережі.

У дослідженні «Функціонування опорних шкіл» взяли участь 148 директорів опорних шкіл. На час його проведення мережа опорних шкіл нараховувала 178 закладів. Було опитано 83,1% від загальної кількості директорів опорних шкіл або 99,3 % від зареєстрованих (149).

Одним із завдань дослідження було вивчення стану організації інклюзивної освіти в ОШ, створення умов для інтегрування дітей з особливими потребами в освітній простір опорних шкіл, забезпечення освітнього процесу в з інклюзивних класах кваліфікованими вчителями.

Інклюзивне навчання, за визначенням ЮНЕСКО, це «процес звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі» (Policy Guidelines, 2009, с. 8). Інклюзія в освіті – поняття багатомірне і включає аспекти організації доступного і комфортного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами, створення єдиного відкритого інформаційного простору для впровадження дистанційного навчання, забезпечення рівних можливостей для всіх категорій учнів: дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб, дітей національних меншин; створення і впровадження інноваційних умов навчання, підготовка учителів до роботи в інклюзивних класах, розбудова інституції корекційних педагогів тощо. Концепцією і завданням дослідження «Функціонування опорних шкіл» було, зокрема, вивчення стану кадрового потенціалу для забезпечення освітнього процесу включно з інклюзивною освітою.

Організація належного кадрового забезпечення опорних шкіл і філій – одна з важливих умов покращення якості освіти і подолання розриву щодо надання освітніх послуг між містом і селом відповідно до запитів і очікувань учасників навчально-виховного процесу – учнів, батьків, осіб, що їх замінюють. Аналіз стану кадрової політики опорних шкіл виявив ряд закономірностей і тенденцій. Зокрема, кожний четвертий директор (23%) зазначив, що після реорганізації навчального закладу в опорну школу збільшилась кількість учителів, які викладають навчальні предмети відповідно до отриманої педагогічної спеціальності.

На час проведення дослідження (квітень 2017 року) було зафіксовано, що у 92 опорних школах навчаються діти з особливими потребами (це 64% опорних закладів, що взяли участь в опитуванні). Найбільша кількість дітей з особливими освітніми потребами шкільного віку, які навчаються в інклюзивних класах опорних шкіл, зафіксована в Київській (14 осіб), Кіровоградській (12 осіб) та Львівській (12 осіб) областях. Ключова роль учителя в організації інклюзивної освіти є беззаперечною. Умовою успішної та ефективної включеної освіти є професійні компетенції педагога щодо роботи з дітьми з особливими потребами. Не менш важливою складовою є гуманістична налаштованість учителя на прийняття і сприйняття дитини з особливими освітніми потребами; висока мотивація до реалізації інклюзивної освіти, належний рівень володіння інформаційно-комунікаційними технологіями для організації дистанційного навчання тощо. Дослідження «Функціонування опорних шкіл» вивчало питання стану забезпечення опорних шкіл педагогічними працівниками. Зазначимо, що на час його проведення серед педагогічних посад найбільше опорні навчальні заклади потребували логопедів (41,1%) і корекційних педагогів (29,7%).

Організація комфортного освітнього середовища в частині архітектурної доступності новостворених опорних шкіл є складовою проведеного дослідження.

Аналіз отриманих результатів засвідчив наявність певних тенденцій в організації комфортного освітнього простору. Так, забезпечені пандусами на момент створення були опорні школи шести областей – Вінницької, Івано-Франківської, Миколаївської, Черкаської, Донецької, Хмельницької (28% від загальної кількості), вільним доступом до санітарно-гігієнічних приміщень – опорні заклади трьох областей (23,1% від загальної кількості), вільним доступом до навчальних кабінетів і спортивних залів – школи трьох областей (16,9% від загальної кількості). Таким чином, спостерігався дисбаланс між компонентами, що формують архітектурну доступність для дітей з особливими потребами, що порушує принцип рівного доступу до якісної освіти.

Ще одна тенденція в організації умов для інклюзивного навчання була зафіксована під час опитування директорів опорних шкіл: у рамках дослідження було запропоновано вибудувати пріоритетну шкалу щодо покращення матеріально-технічного стану опорного закладу за вісьмома напрямками, які недостатньо профінансовані. Напрямок «Облаштування, необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами» визначили пріоритетним 29% директорів, відповідно він зайняв шосту позицію серед представлених восьми. У дослідженні також взяли участь школи, які не мали жодних пристосованих приміщень для дітей з особливими освітніми потребами (20 освітніх закладів).

Критично важливою складовою організації освітнього простору є забезпечення транспортних засобів (шкільних автобусів) для підвезення дітей з особливими потребами. Лише 5,9% опорних шкіл, на час проведення дослідження, мають пристосований автобус для учнів з фізичними обмеженнями. Потребують автобусів з відповідними пристосуваннями 113 опорних шкіл. Разом з тим постановою уряду від 19 квітня 2017 р. № 289 (Про внесення змін, 2017) унесені зміни до пункту 2 Положення про освітній округ, які безпосередньо стосуються створення належних умов для підвезення дітей з особливими потребами, зокрема тих, що пересуваються на колісних кріслах.

Процес створення опорних шкіл триває. У 2017/18 навчальному році в Україні діє 450 опорних закладів. Важливим завданням є вивчення, аналіз і фіксація динаміки змін щодо забезпечення комфортного освітнього простору для дітей з особливими потребами. Аналіз оперативних даних засвідчив значне покращення стану з архітектурною доступністю. Так, із 450 закладів освіти архітектурна доступність організована в 438 опорних школах, кількість класів з інклюзивним навчанням становить 473 (практично у кожній опорній школі). Кількість дітей з особливими потребами, що навчаються в ОШ, становить 1811 осіб. Таким позитивним

змінам, безумовно, посприяла цільова освітня субвенція на інклюзивну освіту у розмірі 209 млн грн, яку Кабінет Міністрів вперше закрив у бюджет 2017 року; на 2018 рік урядом заплановано збільшення цільової субвенції на розбудову інклюзивного навчання більше ніж у два рази порівняно з 2017 роком (проект бюджету – 509 млн грн). При цьому відповідальність за створення умов для навчання дитини з особливими освітніми потребами покладено на місцеві органи влади, які зобов'язані забезпечити фінансування усіх необхідних витрат на підготовку школи до відкриття інклюзивного класу.

Для успішної реалізації проекту «Розбудова системи опорних шкіл в Україні» важливо зважити усі «pro et contra», проаналізувати і оцінити ризики, визначити шляхи їх запобігання. Досягненню цієї мети сприяє вивчення світового досвіду функціонування опорних закладів, розповсюдження алгоритму успішної діяльності новостворених опорних шкіл в Україні, доведення такої позитивної практики до широких верств користувачів освітніх послуг, особливо батьків учнів, осіб, що їх замінюють; отримання надійних статистичних даних та актуальної інформації щодо опорних шкіл для подальшого аналізу та формування на його основі висновків та рекомендацій.

Висновок. Упровадження системи інклюзивної освіти є невід'ємною складовою функціонування опорних шкіл. Успішність цього процесу залежить від реалізації низки системних завдань, серед яких першочерговими є наступні:

1. Зручне розташування навчального закладу для підвезення дітей з різних населених пунктів.
2. Забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами з відповідною підготовкою щодо роботи з дітьми з особливими потребами, а також штатними одиницями корекційних педагогів.
3. Наявність сучасного рівня матеріально-технічної забезпечення відповідно до потреб дітей з особливими потребами (виконання вимог щодо архітектурної доступності приміщень навчального закладу).
4. Забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім особам, у тому числі з особливими освітніми потребами.
5. Створення єдиного інформаційного простору для організації дистанційного навчання для дітей з особливими потребами.
6. Збір надійних статистичних даних для отримання актуальної інформації щодо опорних шкіл та організації інклюзивного навчання для подальшого аналізу та прийняття на його основі виважених управлінських рішень.
7. Доведення до широкого кола користувачів освітніх послуг, батьків, громад ОТГ, громадських організацій позитивного досвіду роботи опорних навчальних закладів; оприлюднення інформації про інклюзивні класи, форми і методи навчання в них.
8. Здійснення моніторингу функціонування опорних шкіл.

Список використаних джерел

- Герчинський Я. Фінанси освіти в Україні: окремі стратегічні питання / Я. Герчинський. – Київ : Юстон, 2017. – 129 с.
- Про внесення змін до пункту 2 Положення про освітній округ від 19.04.2017 № 289 : Постанова Кабінету Міністрів України [від 19 квіт. 2017 р.] [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/289-2017-%D0%BF> (дата звернення: 00.00.0000). – Назва з екрана.
- Про затвердження Положення про освітній округ : Постанова Кабінету Міністрів України [від 27 серп. 2010 р № 77] [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/777-2010-%D0%BF> (дата звернення: 00.00.0000). – Назва з екрана.
- Про освіту : Закон України [від 5 верес. 2017 р. №2145-VIII] [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page> (дата звернення: 00.00.0000). – Назва з екрана.
- Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» : Розпорядження Кабінету Міністрів України [від 14 груд. 2016 р. № 988-р.] [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934> (дата звернення: 00. 00.0000). – Назва з екрана.
- Policy Guidelines on Inclusion in Education [Електронний ресурс] / UNESCO. – France, 2009. – 38 p. – Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0017/001778/177849e.pdf> – Назва з екрана.

References

- Herchynskiy, Ya. (2017). *Finansy osvity v Ukraini: okremi stratehichni pytannia* [Фінанси освіти в Україні: окремі стратегічні питання]. Kyiv: Yuston.
- Kabinet Ministriv Ukrainy. (2010). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro osvitnii okruh* [Про затвердження Положення про освітній округ]: *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 27 serp. 2010 r № 77*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/777-2010-%D0%BF>
- Kabinet Ministriv Ukrainy. (2016). *Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku»* [Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»]:

- Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 hrud. 2016 r. № 988-r. Retrieved from: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934>
- Kabinet Ministriv Ukrainy. (2017). Pro vnesennia zmin do punktu 2 Polozhennia pro osvithnii okruh vid 19.04.2017 № 289 [Про внесення змін до пункту 2 Положення про освітній округ від 19.04.2017 № 289]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 19 kvit. 2017 r. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/289-2017-%D0%BF>.
- UNESCO. (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education. France, 38 p. Retrieved from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0017/001778/177849e.pdf>
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2017). Pro osvitu [Про освіту]: Zakon Ukrainy 5 veres. 2017 r. № 2145-VIII. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>

DENYSIUK O., SULIMENKO D., DRON T.

Institute of Educational Analysis, Kyiv, Ukraine

EQUAL ACCESS TO QUALITY EDUCATION THROUGH THE PRISM OF ORGANIZING INCLUSIVE EDUCATION IN HUB SCHOOLS

The process of reforming national education involves solving a number of overdue problems, among which an urgent issue of equal access to quality education still remains. Providing high-quality educational services to learners regardless of their social status, locality of residence, financial capacity, and other concomitant factors are a social and humanitarian task of the state.

The introduction of the inclusive education system is an integral part of the functioning of the reference schools. The success of this process depends on the implementation of a number of systemic tasks, among which the following are the priorities: convenient location of the educational institution for the transportation of children from different settlements; provision of qualified pedagogical staff with appropriate training for working with children with special needs as well as staff units of correctional educators; presence of the modern level of material and technical support in accordance with the needs of children with special needs (meeting the requirements for the architectural accessibility of the premises of the educational institution); ensuring equal access to quality education for all persons, including those with special educational needs; creation of a single information space for the organization of distance learning for children with special needs; collection of reliable statistics to provide up-to-date information on reference schools and the organization of inclusive education for further analysis and adoption of sound management decisions based on it; bringing to a wide range of users of educational services, parents, communities of OTG, public organizations of positive experience of work of basic educational institutions; Disclosure of information about inclusive classes, forms and methods of training in them; monitoring of the functioning of the reference schools.

Keywords: *equal access to education, inclusive education, educational space, hub schools.*

Стаття надійшла до редакції 15.02.2018 р.